

UKK-RETKEILYREITTI

TONKOHUIKONEN

"TONKOHUIKONEN" on reittiosuus Puolangan kunnassa valtakunnallisen UKK-retkeilyreittein parhaita paloja. Pienet lammet, tonkopurot, aarnimaiset korvet ja monet korkeat vaarat takaavat retkeilijälle mieleenpainuvan kokemuksen. Vesipärskeisiä elämyksiä patikoija kokee Hepoköngäällä (Suomen korkeimmalla luonnonvaraisella putouksella 24 m). Vaelluksella kulkija kokee ja näkee aidon kainuulaisen erämaan, joka omalaatuisena kokonaisuutena täydentää kuvaa Suomen luonnosta.

- tonko = purotaimen* huikonen = pitkä vaellus

PUOLANKA kk – SIIKAVAARA 50 km

1. HONKAVAARA - KAPUSTAJOKI 5 KM

Lähtö Honkavaaran hihtokeskukselta, kirkonkylän välittömästä läheisyydestä. Alkumatka on tasaisia polkuja ja kangastieuria, tullaan Kapustajoen taukopaikalle, jossa laavu, pöytä, penkit, tulisija sekä wc.

2. KAPUSTAJOKI - PYSSYKULJU 2,5 KM

Luhtakangas, kangasmaastoa ohitetaan pieni lampi, nouseaan n.800 m matka (korkeusero n.100 m) Pyssykuljulle, josta voi ensimmäisen kerran ihaila puolankalaista vaaramaisemaa. Pyssykuljulta reitti haarautuu pohjoiseen ja etelään.

3. PYSSYKULJU - KUIRIVAARAN LAAVU 6 KM

Aluksi laskeutuminen kuljulta kangasmaastoon, pätkä metsäautotietä, vasemmalle jää Luhtalampi, polku erkaneer vaaralle. Nouseaan n. 3 km:n matka Kuirivaaran huipulle (379 m merenpinnasta). Vaaran päällä ikikuisikkoa, kumpuilevaa vaaranpäällystä ja ollaan laavulla, tulisija, puuvaja,wc (vesipaikka n.200 m länteen) Vaara-alue on Natura-ohjelmassa suojeltua aluetta

4. KUIRIVAARAN LAAVU - MARKONPALO 6,5 KM

Reitti jatkuu samanlaisena, Ruunurinnan päällystä n. 2 km ylitetään pieni kosteikkosuo pitkosta pitkin, laskeudutaan Vattukummun kuvetta ja ihaillaan avautuvaa maisemaa... Tullaan ns. Lylykyläntielle, jatketaan metsäautotietä n. 1 km, nouseaan Portinvaaralle, ikikuisikkoa, laskeudutaan taimistoalueelle, ylitetään pieni puro (juomakelpoinen vesi) tullaan Markonpalon laavulle.

5. MARKONPALO - POUSSUNOJA 16 KM

Seuraa reittiosuus jossa on pisin taukopaikkojen väli, mutta sitäkin vaiherikkaampi reittiosuus. Metsäautotietä n. 1 km, käännetään oikeaan tiheää taimistoa n. kilometri, ylitetään pari kirkasvetistä puroa ja ollaan Ruhossa, ylitetään Joukokyläntie (894), pätkä hakkuualueeta, nouseaan n. 2 km Äylönvaaralle (pieni kosteikko välillä), Vanhaa polkua pitkin, viljelystien ylitys, vaaranrintaa Näätälonan tielle. Tietä pitkin muutama kilometri, (tienpäässä vasemmalla 100 m on hyvä vesipaikka) reitti lähtee oikealle, nousee Välivaaralle (378 m), laskeutuminen, ohitetaan lähdepuroja, nouseaan aika jyrkästi Tonkovaaralle ja jyrkästi alas Aska - Joukokylä maantielle (8950). Parisataa metriä öljysoratietä oikealle. Yli tien vasempaan, (tästä alkaa myös Siikavaaran sienipolku), nousu Nuottivaaran jyhkeään kuusikkoon, pientä kumpuileva, taimistoaluetta alas metsäautotielle, pätkä sitä, 150 m nousua, kalliolta 150 m alas Poussunojan laavulle jossa tulisija, puuvaja, wc (purossa kirkas lähde vesi)

6. POUSSUNOJA - LAKILAMPI 5 KM

Kapuaminen ylöspäin Mämmi-Latvavaaralle. Vaaranrinnettä Hallankulmantien päähän. Muutama satametrinen ja ollaan Siikavaaran suojelualueella, Rättyvaaralla ja Lakilammen laavulla.

7. LAKILAMPI - MYLLYPURON LAAVU 2 KM

Lakilammelta nouseaan Puolangan korkeimman vaaran laelle, Rännivaara (Puolangan korkein piste 384,3 m merenpinnasta) Vaaranpäällysmastoa, n. 0,5 km, väliin pitkosta pitkin, oikealla Rännilampi, linjaa pitkin alaspäin n. 1 km ja olemme Myllypuron laavulla, kirkasvetisen Myllypuron partaalla. (laavu, tulisija, puuliiteri, wc)

8. MYLLYPURON LAAVU - AAPRONLAMPI 3 KM

Reitti jatkuu, vasemmalla hakkaamaton suojeluskuusikko, oikealla joskus hakattua sekametsää. Ylitetään Matinvaara, alaspäin Pyyojan yli, oikealla hakkuualue, avautuu näköala Suolijärvelle, polku kääntyy vasemmalle, alkaa nousta Teerivaaralle, nousua n. 1 km, hivenen laskeutumista, ollaan Aapronsuolla, taukopaikka, laavu, tulisija, wc, vasemmalla näkyy Aapronlampi ja tyypillinen luonnonvarainen vaaranpäällyssuo. Polku jatkuu pitkosta pitkin

9. AAPRONLAMPI - KOMETTO 2 KM

Koko reitin jyhkeintä maastoa, välillä kalliokkoista kivirakkaa, alas suolle, pitkosta, nousua, mahtavaa kuusikkoa ja ollaan Kometossa, (mistä avautuu näköala Siikajärvelle).

10. KOMETTO - SIIKAJÄRVENTIE 1,5 KM

Alas laskeutumista puoli kilometriä, risteys, mistä reitti jatkuu Pudasjärvelle, taukopaikka Pöksänkorpi, risteyskohdasta n. 200 m., oikealle alas polkua, joka johtaa Siikajärventielle n. kilometri.

- NÄIN OLET YKSI ONNELLISISTA, JOKA ON SAANUT KOKEA PUOLANGAN "VAARALLISUUDEN"-

PUOLANGAN ETELÄOSAN REITTI PYSSYKULJULTA – PALJAKKAAN 28 km

3. PYSSYKULJU - PYSSYLAMPI 1,5 KM

Laskeudutaan notkelmaan, ylös harjanteelle ja taas avautuvat näkymät länteen. Kaarto vasempaan ja laskeutuminen jyrkästi alas, ylitetään metsätie, vasemmalla kurussa kirkasvetinen Upokkaan lampi, idyllistä kangasmaastoa. Tullaan Pyssylammen taukopaikalle. Laavu, tulisija, halkovaja, wc, uimapaikka

1.1. PYSSYLAMPI – HEPOKÖNGÄS 5 KM

Polku jatkuu kärrytietä n. 0,3 km. Vasemmalla n. 0,3 kilometrin päässä Pyssylammen majat, keilahalli ja kahvio. ylitetään Puolanka – Hyrynsalmi maantie(891) polku jatkuu tasaista kangasmaastoa noin kilometrin. Kaarto vasempaan ja nouseaan Äikänvaaralle, kangasmaista vaaran päällystä vajaan kilometri, laskeudutaan lehtomaisemaan. Metsäautotietä 0,5 km polku erkaneer oikeaan alaspäin viettäen, ylitetään pieni Kukkaropuro tulemme Heinijoki varteen, joen ja kalliojyrkänteen muodostamaa kanjonin pitkin noin kilometrin verran, kohina voimistuu, tulemme HEPOKÖNGÄÄLLE Suomen korkeimmalle (24 m) luonnonvaraiselle putoukselle joka on koko UKK-reitin kohokohtia. Hepoköngäältä pohjoiseen n. 0,7 km päässä on kesäkahvila.

1.2. HEPOKÖNGÄS – SYVÄLAMPI 6 KM

Hepoköngäältä polku jatkuu etelään, rajalinjaa pitkin n. puolikilometriä. Kaarto vasempaan rajalinjaa pitkin, pieni mökkien pätkä, nouseaan pienelle harjulle, oikealla pieni Lauttalampi, pieni pätkä pitkosta, nousu taimisto kumpareelle. Ylitetään metsäautotie, pienen Paskonpuron ylitys, laskeudutaan suppaan, jossa vasemmalla ketunpesä. Vaihtelevaa korpimaisemia, ylitetään pieniä puroja, muutama metsäautotien ylitys, nouseaan Pettävänsärkille. Kangasmaisemaa, tien ylitys, lampien välistä (huomaa lampien vesien värierot) harjua pitkin Syvälammin taukopaikalle, laavu, tulisija, halkovaja, wc. Lammesta voi kokeilla narrata ahvenia.)

1.3 SYVÄLAMPI – VÄÄRÄLAMPI 3,5 KM

Nousu takaisin harjanteelle, hiekkatietä, Heinijoen ylitys, oikealla Ala-Pussinen lampi, metsäautotietä oikeaan noin 250 m, polku erkaneer oikealle josta alkaa Vääränsärkät, "tonkokuikosen" kauneimmista harjumaisemista noin kolmenkilometrin taival, väliin ylitetään pieni Vääräjoki. Vääränlammen taukopaikka hivenen sivussa polusta vasemmalla, (laavu, tulisija, puuliiteri ja wc)

1.4. VÄÄRÄLAMPI – PALJAKKA 12 KM

Jyrkkä nousu takaisin polulle, oikealla syvässä kurussa kirkasvetinen Kirveslampi, tullaan polkujen risteyskseen, josta suoraan itää kohden reitti vie Ukkohallaan Hyrynsalmelle. Oikealle vievä polku Paljakkaan jatkuu hiekkatietä 650 m, reitti oikeaan, nuorta metsää, välillä hivenen kosteista maapohjaa, nouseaan loivasti Teerivaaralle, ylitetään Paljakka- Ukkohalla maantie (. Nuorta sekametsää tulemme metsätielle sitä vasempaan, taimistoaluetta n, puoli kilometriä. Metsäautotietä pitkin 1,5 kilometriä, tienpäästä polku kulkee nuorta sekametsää kasvavaa maastoa pitkin reilut kaksi kilometriä, ylitämme Myllypuron, tulemme Pirunkirkon aarnialueelle. Pirunkirkon suojelualue muodostuu jokikanjonista ja kallioiden muodostamasta sokkeloisesta alueesta nähtävyyden, josta löytyy mm. "Pirun saarnastuoli". Pirunkirkolta polku jatkuu lankkupolku pitkin ylös Holstintielle, polkua etelään 300 m on Pirunkirkon päivätupa. Päivätuvalta polku jatkuu Louhenjoen yli ja jokivartta pitkin kohti Paljakkaa, välillä nouseen korpikuusikkoon, maapohja kyseisellä reittiosuudella on louhikkoista ja varsinkin jokivarsi loppukesästä heinikon peitossa. Loppuosa polusta, Holstin metsätien ylitettyään on 1200 m matkalta purupolkua, näin olemme Paljakan-laskettelukeskuksen alueella.